

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ποιώς δὲν ἔχει ἀκουστά τὸ τελευταῖο «ἀξίωμα» τῶν καθαρευουσιάνων : «Στὸ αἴσιγμα, στήν ποιήσῃ, —μάλιστ'— δημοτικῇ.» Ἀλλὰ στήν ἐπιστήμῃ, καθαρεύουσα, «ἡ διγλωσσία, ἄλλως τε, (ὅρα μαρτυρήσαντες), ὑπάρχει παρὰ πᾶσι τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς». —

Μένοντας τὸν περασμένο μῆνα στὴ Ζάκυνθο, δυνὴ ἡ διδασκαλία ὁργιάζει παντοῦ γιατί ὁ χειμῶνας εἶναι ἀγνωστος, καὶ ἀγαπῶντας ἀπὸ μικρὸ παιδί τὸ πρῶτο, θέλωσα νὰ γνωρίσω κάπως καλύτερα τὴ φύσιν, γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσω πὺλ πύλ.

Πῆρα λοιπὸν μιὰ Βοτανικὴ τοῦ Μηλιαράκη γιὰ νὰ μὲ μνησθεῖ στὰ μυστήρια τοῦ φυτικῆς βασιλείου πύλ ἐπιστημονικά.

Ἀλλὰ τί παρηγόρι εἶναι αὐτὸ πὺν θοῖκα ἀντὶς γιὰ Ἐδουαγωγὴ τῆς Βοτανικῆς ;

Ὁ καμμένος ὁ Μηλιαράκης, ἂν καὶ θέρος καθαρευουσιάνος, ἐτόλμησε νὰ πει πὺς τὴν ἐπιστημονικὰ ὁ νόμος δὲν πρέπει νὰ μεταφράζονται.

«Οἱ "γλωσσολογιστοὶ", ὅπως λέει ὁ ἴδιος, «ἔξεδῆλσαν τότε τὴν φρίκην τῶν διὰ τὴν προκαλουμένην παρ' αὐτοῦ διαφθορὰν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης» καὶ ἔσπευσαν ἀμέσως νὰ ἐξελληνίσουν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν φυτῶν.»

Βλέπει λοιπὸν κανεὶς ἐκεῖ σελίδες ἀλάκρες ἀπὸ γκάφες πὺν κάνανε ἀπὸ τὴ μανία τοῦς αὐτοῦ. Ἐνα φυτὸ πὺν φιντῶναι τὴν ἀνοιξή, κοντὰ τὸ Πάσχα, στὴ Θεσσαλία, καὶ οἱ Θεσσαλοὶ ποιητικώτατα τὸ λένε «Πασχαλίδα», ὁ Ὁρφανίδης τὸ βάφτισε «Πρωτανθεῖς», ὁ δὲ Χελδράϊχ ἤρ' ἄν' θ' ε' μ' ο' ν, κάνωνας μ' αὐτὸ δὺν γκάφες μαζί. Μιὰ πὺν χάλασε ἕνα τόσο πετυχημένο ὄνομα πὺν τὸ εἶχε δώσει ὁ παρατηρητικὸς λαός, καὶ ἄλλη, πὺν ἀπὸ τὴ μανία τῆς ἐλληνιστικῆς ξέχασε πὺς Ἡράνθεμον ὁ Λινναῖος ὠνόμαζε ἄλλο φυτὸ. Βλέποντας ὅμως αὐτὰ ὁ σοφὸς Χελδράϊχ, πὺν δὲν εἶχε τὸ φανατισμὸ τῶν καθαρευουσιάνων μας, τὸ διόρθωσε καὶ τὸγραψε Πασχαλίδα, ὅπως πολλὸ ὁμορφα τὸ λέει ὁ λαός.

Συγχρότητα οἱ καθαρευουσιάνοι, μεταφράζοντας τὰ Λατινικὰ τοῦ Λινναίου στὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ, δημοουργοῦνε μπερδέματα ἐπιστημονικά, ὅχι λίγα. Ἐτοι βλέπουμε νὰ λένε «Βατράχιον» τὴν οἰκογένεια στὴν ὁποία ἀνήκουν οἱ γνωστὲς ἀνεμώνες, «Ἴππουρις» ἕνα φυτὸ πὺν φιντῶναι στὴν Κέρκυρα, «Αἰζῶνον». «Ἡδύορον», ἐνῶ αὐτὰ τὰ ἐλληνικὰ ὀνόματα τὰ εἶχε δώσει ὁ Λινναῖος σὲ ἄλλα ἐντελῶς διαφορετικὰ φυτὰ.

Καὶ παρατηρεῖ ἔπειτα κανεὶς, πολλὸ σωστά, πὺς ἂν δελήσῃ νὰ ξαναδώσῃ τὸ ἀρχαῖο ὄνομα σ' ἕνα φυτὸ, πελατώνει. Παράδειγμα τὸ ὄνομα Δωτός, πὺν βρίσκεται στὰ διάφορα ἀρχαῖα βιβλία, ἀπὸ τὸν Ὁμηρὸ ὡς τὸ Θεόφραστο, γιὰ νὰ σημάνῃ ἄλλοτε ἕνα δέντρο ψηλὸ, ἄλλοτε πῶς, καὶ ἄλλοτε ἕνα φυτὸ ὑδροδίο !

Ἀλλὰ αὐτὰ τὰ δόσα δὲν τὰ τραβοῦνε μονάχα δόσοι θέλουν νὰ ἐξελληνίσουν τὰ σπάνια φυτὰ, γιατί χεῖρτερα μπερδέματα βρίσκονται στὰ πύλ συνηθισμένα.

σμένα. Π. χ. «Ὅταν οἱ καθαρευουσιάνοι τὴ σημερινὴ ἀγία τὴ λένε ἀπὸ ἀγραμματισμένης «Μηλέα» καὶ διδάσκουνε στὰ παιδιὰ τὸ «ὠραία Μηλέα τοῦ... κήπου στολή», ἂν διαβάσανε λίγο Θεόφραστο, θὰ βλέπανε πὺς Μηλέα οἱ Ἀρχαῖοι λέγανε τὴ Ροδακανιά. Καὶ ὅταν λένε Ἐρέβινθον τὸ Ρεβίθι, θὰ βλέπανε πὺς μ' αὐτὴ τὴ λέξη λέγανε οἱ ἀρχαῖοι τὸ Μπιζέλι, τὸ «Πίσον» τοῦ Θεόφραστου.

Ἀμ' τί νὰ ποῦμε γιὰ τὸ Βασιλικό, πὺν γιὰ νὰ παραδεχτεῖ κανένας τὴν ὀνομασία πὺν τοῦ δώσανε οἱ καθαρευουσιάνοι, βαφτίζοντάς τὸν «Ὡκίμων», πρέπει νὰ μὴν ἔχει μύτη καθόλου, γιατί ὁ Θεόφραστος γράφει πὺς τὸ ὠκίμων εἶναι «φυτὸν δόσομον», ἄρα δὲν εἶτανε ὁ Βασιλικὸς ὁ σημερινός.

Ἐνας Βοτανικὸς Εὐρωπαῖος, ὁ Ribthorp ἦρθε τὸ 1795 στὴν Ἑλλάδα νὰ μελετήσῃ τὰ φυτὰ, καὶ διηγείται ὁ διστυχὴς τί τραβήξε ἀπὸ τὴ μανία πὺν εἶχαν οἱ συνοδοὶ του γιαιτοὶ καὶ φαρμακοποιοὶ (δηλαδή οἱ λογιάτοιοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου) νὰ ἐξελληνίσουν τὰ ὀνόματα τῶν δέντρων καὶ φυτῶν.

Ἀλλὰ μήπως καὶ οἱ συνάδερφοί τοῦς, τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, πᾶς πῶς ; — Ἀκούστε μὲ πῶς ἀναποδιαισθημένον τρόπο δούλευε τὸ μυαλό τοῦς :

Ἐπάρχει ἕνα φυτὸ Scrofalaria πὺν ἔπρεπε καλὰ καὶ σώνει νὰ ἐξελληνιστεῖ καὶ αὐτό.

Τόπανε στὴν ἀρχὴ Χοιραδόχορτο, ἀλλὰ δὲν τοῦς φαινότανε πολλὸ ἐλληνικὸ ἔψαξαν λοιπὸν καὶ θοῖκαν τὴ λέξη γρομφάς — scrofa — χοῖρος, καὶ εἶτοι τὸ βάφτισαν γρομφάδοχορτο, καὶ τὴν οἰκογένειά του γρομφάδιωδη.

Ἐνα φυτὸ πὺν τὸ λέει ὁ Λινναῖος μὲ τὸ χαριτωμένο ὄνομα Bipinella. γιατί ἔχει σκιασμένα σὲ δὺν τὰ φύλλα του, τὸ ἐξελληνίσαν μὲ τὸ κινεζικὸ ὄνομα «Διπεριπερίδιον». Τὰ ἐπίσης ὠραῖα ὀνόματα Convolvulus, Capsella, Campanula τὰ ἔκαναν Περιλόκανλον, Καράκιον, Κωδωνίκοις.

Καὶ κείνοι πὺν κάνανε αὐτὰ, δὲν ἔρογγαν μιὰ ματιά ὅτε α' αὐτὸν τὸν Ξενοφῶντα, πὺν εἶναι πύλ τὸ Α καὶ τὸ Ω ὅλης μας τῆς ἐκπαίδευσῃς, δυν θὰ βλέπανε ἀμετάφραστα τὰ Ἀκινάκης καὶ Παροσάγας, ἀλλὰ οὔτε καὶ σ' αὐτὴ τὴ Βυζαντινὴ γλώσσα πὺν ἔχει ἀκόμα τὸ Μανουάλι, Κουδοῦκλι, Ἀντερί, Καλεντάρι, τέμπλο, παγκάρι, ράσο, κιβούρι, κελί, μαντήλι καὶ πλῆθος ἄλλα λατινικὰ ὀνόματα.

Ἐτοι βλέπει κανεὶς ὅτι τὸ νὰ λέει πὺς ἡ καθαρεύουσα εἶναι κατάλληλη γιὰ τὴν ἐπιστήμην, δείχνει πὺς βαριέται νὰ διαβάσῃ, καὶ τίποτε ἄλλο.

Γ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πολλὰ διαφωτιστικὰ εἰσώθηκαν στὶς ταχυντικὲς συγκεντρώσεις τοῦ «Συνδέσμου τῶν Ἑλληνίδων ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς Γυναικὸς», ἀπάνω στὸ ζήτημα τῆς υποχρεωτικῆς φοίτησῃς στὸ σχολεῖο.

Τὸ ἀνσκαλίσμα τοῦ ζητήματος τοῦτον παρουσίασε τὴν ἀνάγκη τῆς οἰκονομικῆς ἀπ' ὅλα τὰ σημεῖα μάλ' ἔξω τῆς, γιατί εἶναι ζήτημα τέτοιο, πὺν ἀπὸ τὴν κατὰ

διαχείριση και εφαρμογή του εξαρτάται ή μόρφωση του χαρακτήρα του παιδιού, που θα γίνει αργότερα πολίτης μιας γερής κοινωνίας. Και είναι ζήτημα τέτοιο, που οά βάση παίρνεται το δλου έργου που καταπιόσθηκε ο Σύνδεσμος, ο οποίος, για να προχωρήσει στο μεγάλο του σκοπό, έχει ανάγκη να στερεωθεί πρώτα πάνω στα κύρια σημεία του προγράμματός του, όπως στα θεμέλια του γερού οικοδομήματος, που έχει τη δικαιο φιλοδοξία να υψώσει.

Κ' ενώ με πεποίθηση περιμένουμε να καταλήξουν σύντομα οι συζητήσεις στον πραγματικό τους σκοπό, από το μέρος του Συνδέσμου, μπορούμε να πούμε ότι στο μεταξύ, η πνευματική αυτή δουλειά έφερε το ιδιαίτερο σημαντικό αποτέλεσμα της συζήτησης του σπουδαίου αυτού θέματος, από κύκλους, που ούτε καν υπομιμύζονταν ως χιές, ότι έστρεψε τόσο άναποδα μπουσιά μας, μαζί με τ' άλλα τα σιρασά, το ζήτημα της άγωγής του παιδιού που πάντα κοντά μας βρίσκεται και με τη ζωή μας δένεται, σε τρόπο που να μη δικαιολογείται πλέον η άδράνεια για τον τρόπο της άγωγής του, μια φορά και φωτιστηκε το σφαιερό της χωρίς σύστημα ως τώρα ανάπτυξης του.

Πρέπει όλοι μας να νιώσουμε βαθιά, πώς αν το νήπιο, που είναι σαν το νέο φυτό, δεν το περιποιηθούμε όπως πρέπει από όλα τα σημεία στο μεγάλωμά του, δύσκολα θα μās δώσει αργότερα την άφθιση που περιμένουμε.

Για το αυτό ο Σύνδεσμος, θέλοντας πρώτα - πρώτα την υποχρεωτική φοίτηση των παιδιών οά σκολειά και ζητώντας τα κατάλληλα μέσα που θα την επιβάλουν, προκαλεί συγκεντρώσεις, όπου κάθε φορά, όπως την προχτεσινή στην αίθουσα των κοινωνικών Έπιστημών, δέ λείψανε οι διαφωνιστικοί όμιλητές.

Ο κ. Σωτηρίου, άφού μās θύμισε με συντομία τα όσα σε προηγούμενη όμιλία του ενδιαφέροντα είχε να πεί για την υποχρεωτική εκπαίδευση, και πώς θα μπορούσε αυτή να εφαρμοσθεί, τόνισε την ανάγκη της άναπόφρασης του σκολειού σε όσες νέες, να γίνεται δηλαδή έντελώς δωρεάν ή πρώτη εκπαίδευση στίς λαϊκές τάξεις, ακόμα και τα βιβλία και τα τετράδια, με την επέμβαση της κοινωνικής πρόνοιας, για τη διευκόλυνση της άποστολής στο σκολειό, του παιδιού του εργατή.

Κατόπιν ο κ. Αώλος έπρότεινε ως άποτελεσματικό για τα μικρά τα μέρη, το υπεύθυνο των προόδων των κοινοτήτων για την από το σκολειό άποχή των παιδιών της κοινότητάς τους, μαζί με το υπεύθυνο του δασκάλου, που μ' αυτό τον τρόπο κεντριζόμενος, θα φιλοτιμηθεί ενεργητικώτερα να μεταχειριστεί την επιβολή του.

Ο κ. Σκουριώτης ζητά την εφαρμογή μέτρων εξαπαγκασμού και τιμωρίας γονέων και παιδιών, μέτρων των όποιων έχει γίνει χρήση στην Άγγλία.

Ο κ. Γληνός υπενθυμίζει ότι το ζήτημα αυτό ενδιαφέρει το Σύνδεσμο, ιδιαίτερος για την εκπαίδευση των κοριτσιών, διαν μάλιστα ξαίρουμε ότι στην Ελλάδα οι στατιστικές άποδείχνουν πώς ενώ στον όλικό πληθυσμό οι γυναίκες άρρωθμητικά υπερερωύνε, στην εκπαίδευση, το έναντίο, όστερωύνε κατά πολύ.

Για να κατανοηθεί από τον πολόν κόσμο η ανάγκη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης των κοριτσιών, ο κ. Γληνός προτείνει στο Σύνδεσμο την έκδοση διαρτυρητικού φυλλάδιου που θα μοιραστεί πανταχά με τον τί-

τλο : Γιατί τα κορίτσια πρέπει να μαθαίνουν γράμματα.

Για τον ίδιο σκοπό της υποχρεωτικής φοίτησης, βρίσκει πώς ο Σύνδεσμος πρέπει να επιμεληθεί τα μέσα έλέγχου, άπαιτώντας το άσθηρό και επιμελημένο κράτημα ληξιαρχικών βιβλίων σε πόλεις και χωριά, όπως γίνεται σ' άλλα πολιτισμένα μέρη, και ότι πρέπει να τονιστεί το υπεύθυνο των δημοτικών άρχων και των προόδων των κοινοτήτων, για την άποχή των παιδιών από το σκολειό.

Ο κ. Ζαμάνος και η δ. Κλεάνθους, προσθέτοντας μερικά, έκλεισαν τη συζήτηση, έπειδή ο Σύνδεσμος άπαιτεί τη θεώρηση και έξονύχιση του κάθε ζητήματος του από όλες τις πλευρές που παρουσιάζει, πριν φτάσει στο σημείο της εφαρμογής του.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΜΑΛΑΜΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

"Άρθρο κριτικό για τα «Λυρικά» του Πάνου Δ. Ταγκόπουλου.

— Ο κ. Λουδοβίκος Ρουσέλ, έακολονθώντας τα κριτικά του άρθρα στη γαλλική έφημερίδα «Le Progres» για τα νέα φιλολογικά μας έργα, γράφει τ' άκόλουθα για τα «Λυρικά» του Πάνου Ταγκόπουλου :

«Ο κ. Πάνος Ταγκόπουλος μās έδωσε πρόσες, πρόσες ρυθμικές, κι ακόμα στίχους (Άροσοσταλίδες 1916). Είναι γιός του κ. Δ. Ταγκόπουλου, του άξιόθαύμαστου άγωνιστή της δημοτικής γλώσσας, του ήρωϊκού Διευθυντή του «Νουμά». Έβγαλε αυτές τις μέρες, λυρικά του ποιήματα. Ο νέος ποιητής άφιερωνει το έργο του στη μνήμη της μικρής του άδερφής. Το πρώτο μέρος του βιβλίου επιγράφεται : «Της χαράς και του ήλιου». Το δεύτερο : «Μέσα μου κάτι πέθανε...», και το τρίτο : «Κόκκινα κρίνα». Τα δυο τελευταία μέρη, που περιέχουν σκεδόν όλο και τραγούδια της άγάπης, μπορούσαν να ένωθούνε κάτω από μια μόνο επιγραφή. Η διάθεση σε δυό, έγινε για να φανεί διάστασης κάπως όμοιες στίς ύποδιάρσεις του βιβλίου.

Ο ποιητής όμολογεί πώς οι στίχοι του είναι σκληροί, πράμα που δεν είναι πολύ άληθινό, και βεβαιώνει πώς είναι γεμάτοι από φώς κ' ευωδιά, που είναι άληθινό. Άγαπή όλα όσα πετούν κι όσα είναι λευκά, κ' αίστανεται πολύ καλά το φωτισμένο θέληγτρο της χώρας του. Η «Αιτική» του είναι πιο ώραία από το ιδιότυπο ποίημα του Ρήγα Γκόλφη. Έχει την άισθηση της φύσης και περιγράφει πολύ καλά το άληθινό ξανόασμα που φέρνει λίγη βροχή στην καρδιά του καλοκαιριού. Έχει την άισθηση της γραφικότητας στην κίνηση, την κίνηση που φέρνει το χέρι οά μάτια, ή που σπάζει στο γόνα το κρεμύδι. Η μελαγχολία δεν τον άγγίζει παρά σπάνια, οά, λόγω χάρη, ξαναβλέπει το πατρικό του σπίτι σ' έρεμία, ή θλίβεται για μια άγάπη μακρινή. Δείχνει αίσιοδόξη δύναμηνός άποδολήτου ταμπεραμέντου. Τα νέα του χρόνια ψάλλουν ένα ζήλο carpediem. Είναι περήφανος που είναι ίσιος σαν έλατο, και στην άνεξαρτία του που έχει για τον έρωτα, βρίσκουμε μόνον έγωιστική έλαφρότητα. Χαίρεται με τους πόνοους του, μα φαίνεται πως δέ δοκίμασε όμωα τέτοιους πολύ θανατόδες. Η γλώσσα του είναι κανονική, μα με λόγια παραρτημένα. («Έμίλω»). Έχει εύκολία οά στίχο, κ'

τε υπερβολική, (σελίδα 59), απ' όπου ξεθαίνει κάποια πεζότητα.

Μὰ ν' οἱ φωλιὲς ριχτήκανε στὸ δρόμο
καὶ φύγανε τ' Ἀπολίη τὰ πουλιά,
κυνηγημένα ἀπ' τῆς ζωῆς τὸ Νόμο,
νὰ πάνε σ' ἄλλα κλίματα θερμά.

Πολὺ συχνὰ κάνει ρίμες μόνο μὲ τὴν ἴδια κατάληξη μιᾶς λέξης, καὶ κάποτε ἀντίστοιχοι στίχοι τῶν ἰδιῶν στροφῶν εἶναι ἄνισοι, (σ. 9). Ὁ ποιητὴς εἶναι ἀνάγκη νὰ δημιουργήσῃ ψυχὴ πρὸς πλοῦσια καὶ πρὸς θαυρία, καὶ στὴν ἔκφραση πρέπει νὰ ζητήσῃ πρὸς πλοῦς κλασικισμὸ καὶ πρωτοτυπία. Μὰ τὰ ρεαλιστικά του ἔργα δίνουν καλὰς ἐλπίδες, πρὸς οὐδὲ λίγῳ μὲν φαίνεται πὺς θὰ τίς δοῦμε νὰ γίνουμε καὶ πράγματα.

LOUIS ROUSSEL

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Γράμματα ἀπὸ τὸ Μόναχο: Τὸ ζήτημα τῆς Ἀλσατίας. Ὁ πνευματικὸς κριτικὸς Γαλλίας καὶ Γερμανίας. Ἐνας Ἀλσατὸς ποιητῆς.

— Μία ἀπὸ τίς πρὸ σοβαρὰς αἰτίες τοῦ μεγάλου πολέμου εἶταν τὸ ζήτημα τῆς Ἀλσατίας. Σήμερον ἡ ἐπαρχία αὕτη εἶναι πάλι Γαλλική, μὰ δὲν ξαίρει κανεὶς ἂν αὐριο θὰ ξαναγίνει γερμανική. Ὅσο τὸ μιλιταριστικὸ πνεῦμα καὶ ὁ ἀστικὸς πατριωτισμὸς βασιλεύουν ἀκόμα στὸν κόσμον, δὲν πρέπει νὰ θεωροῦμε γιὰ λυμένα τέτια ζητήματα, ὅταν τὸ ἀλσατικό, τὸ οὐλεσικὸ ἢ τὸ μακεδονικὸ. Οἱ Φραντσέζοι ἴσαμε τὴν τελευταία παρουσία θὰ ξελαρυγγίζονται πὺς οἱ Ἀλσατοὶ εἶναι δικοὶ τοὺς πατριώτες, ἐνῶ οἱ Γερμανοὶ, ὅσοι νοσταλγοῦνε ἀκόμα τὴ γουλιέλμική ἐποχὴ, δὲ θὰ πᾶν νὰ γκαρίζουν μέρα καὶ νύχτα πὺς οἱ δυστυχισμένοι Ἀλσατοὶ εἶναι τευτονικῆς καταγωγῆς. Μὰ ποὺς λοιπὸν ἔχει δίκιο; Κανεὶς. Οἱ Ἀλσατοὶ οὔτε Γερμανοὶ εἶναι, οὔτε Φραντσέζοι. Εἶναι ἀπλούστατα Ἀλσατοὶ. Ἀπὸ αἰῶνες βρισκόμενοι ἀνάμεσα στὰ σύνορα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἔχουν καταστήσει ἕνας οὐδέτερος λαός. Ὅ,τι χρειάζοντοσαν γιὰ τὴν πολιτικὴν, ἐθνικὴν καὶ πνευματικὴν τὴν ζωὴν, στὴ μακρυνήν τὴν ἱστορίαν, τὸχον δανειστέι καὶ ἀπὸ τοὺς δύο γειτονικοὺς λαούς. Οἱ Ἀλσατοὶ ποτὲ δὲν αἰστανόντοσαν τὸν ἐναντὶ τοὺς οὔτε γιὰ σωστοὺς Φραντσέζους, οὔτε γιὰ σωστοὺς Γερμανούς. ἤθελαν νὰ εἶναι μονάχα Ἀλσατοὶ. Βέβαια εἶχαν πάντα περισσότερη συμπάθειαν γιὰ τὴ Γαλλίαν, γιὰ τὴ θεωροῦσαν γιὰ πρὸς λεύτερον καὶ δημοκρατικὸν κράτος ἀπὸ τὴ Γερμανίαν. Μὰ σήμερον πολλοὶ Ἀλσατοὶ, πρῶτ' ἀπ' ὅλα οἱ ἐργάταις, συμπάθοντε πάλι περισσότερον γιὰ τὴ γερμανικὴν δημοκρατίαν, πρὸς λυτρώθηκε καὶ ἀπὸ τὸ μιλιταρισμὸ καὶ ἔχει τὴν πρὸς λεύτερον σύνταγμα ἀπὸ τὴ Γαλλίαν μὲ τὸ Ναπολέοντα — Φὸς τῆς, καὶ τὸν ἐπικίνδυνόν τῆς ἱμπεριαλισμὸ. Γενικὰ ὅμως, εἶταν καὶ εἶναι ἡ Ἀλσατία ἕνας συνδετικὸς κρίκος ἀνάμεσα στὴ Γαλλίαν καὶ Γερμανίαν. Κατὰ θάθος ὁ λαὸς τῆς θέλει τὴν αὐτανομίαν, ἔξω ἀπὸ τὴ Γαλλικὴν ἢ Γερμανικὴν ἐπικυριαρχίαν. Ἡ ἐπαρχία αὕτη, ἂν ἡ σημερινὴ Γαλλία ἀποφενῇ τὰ θίαια μέτρα, θὰ ἔχει μίαν μέραν τὴν πρὸς μεγάλην καὶ δημοφιλῆ σημασίαν γιὰ τὴ διεθνή ἐπικοινωνίαν τῶν δύο μεγάλων ἐυρωπαϊκῶν λαῶν. Ἀφοῦ ἀνήκει πνευματικὰ στοὺς Φραντσέζους καὶ στοὺς Γερμανούς, θὰ χρησιμεύει νὰ ἐνώσει πνευματικὰ τοὺς δύο λαούς, θὰ συμπλέσει νὰ οὐρήσῃ τὸ ἐθνικὸν μίτος πρὸς χωρίζῃ ἀπὸ τὴν Γαλλίαν καὶ Γερμανίαν καὶ θὰ

γίνει ἔτσι ἀφορμὴ γιὰ τὴ συναδέσφωση τῶν δύο παλίων ἐχθρῶν καὶ ἕνας ἀληθινὸς πρόδρομος γιὰ τὴν παγκόσμιαν εἰρήνην. Ἡ Ἀλσατία ἔχει τὴν ἴδιαν ἐξὸς ἀποστολὴν ὅπως ὁ διεθνὴς σοσιαλισμὸς. Μπορεῖ νὰ προσφέρει μίαν μέραν κάποια πρὸς μεγάλην εὐεργασία στὴν ἐυρωπαϊκὴν ἀνθρωπότητα. Πρέπει ὅμως νὰ τολήσουμε πὺς τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργο μονάχα τότε μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ, ἂν δοθῇ στὴν ἐπαρχίαν αὕτη τὸ μεγαλύτερον ἀγαθὸ πρὸς μπορεῖ νὰ ἔχει ἕνας λαός, δηλαδή μίαν ἀληθινὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐλευθερίαν. Ἐνας ἀπὸ τοὺς πρὸς γιὰ ἀποστολικοὺς ἀποστολοὺς τῆς ἰδέας αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀλσατὸς ποιητῆς Rene Schickele. Ἐχει μίαν τέλειαν ἐυρωπαϊκὴν συνείδησιν, ὅταν τὸν Ἀλσατὸν φράγῃ, τὸν Ἐρρίκον Μάρν καὶ τοσοῦτος ἄλλους ποιητὰς τῆς μεταπολεμικῆς Γερμανίας. Κατὰ τὸν πόλεμον βρισκόμενον στὴν Ἑλβετίαν καὶ ἀπ' ἐκεῖ πολεμοῦσε κατὰ τοῦ γερμανικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ καὶ μιλιταρισμοῦ, χωρὶς ὅμως γι' αὐτὸ νὰ ἐλπίσει φανερὰ οὐ μίαν γαλλικὴν νίκην. Βέβαια κατὰ θάθος πίστευε, ὅταν τοσοῦτος ἄλλους ἀπὸ τοὺς καλύτερους Γερμανοὺς — Ἑυρωπαίους, πὺς μίαν γερμανικὴν ἡττὰ θὰ ἀλλάξει τὴν ματαιότην τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ καὶ θὰ τὸν κάνει νὰ ἀφήσῃ τὴν λατρείαν τῶν παλίων θεῶν καὶ νὰ θυμηθῇ τὴν ἀνθρώπιναν πίστιν τοῦ ἀποστολῆ πρὸς ἔχει στὸν κόσμον. Ὁ Schickele ἤθελε νὰ νικήσῃ πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὸ κράτος τῆς Ἀγᾶπης καὶ τοῦ Πνεύματος. Βρισκόμενος γιὰ τοῦτο κατηλικώτατα ἀπὸ τοὺς Γάλλους καὶ Γερμανοὺς «πατριώτες», περιέμενε ὑπομονετικὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου καὶ γίνεται... μὲ τὸ στανὶν Γάλλος ἐπὶ κρῆτος, ὅταν οἱ Φραντσέζοι προσαρτοῦνε τὴν πατρίδα του. Μὰ καὶ ὅταν τέτιος, δὲν παύει, ἀπὸ τὸ Βερολίνον πρὸς κάθεται σήμερον, νὰ κάνει προπαγάνδα γιὰ τὸ μεγάλο τὸν ἰδανικόν, γιὰ τὴ συναδέσφωση τοῦ γαλλικοῦ καὶ γερμανικοῦ λαοῦ, ἔχοντας πάντα γιὰ πλάτφορμὴν τὴν ἀγαπημένην τὴν Ἀλσατίαν.

Τὴν ἀνθρωπιστικὴν «ευρωπαϊκὴν» ἰδεολογίαν τοῦ Schickele βρισκόμενον πρῶτ' ἀπ' ὅλα στὸ ἔργο του «Τὸ ταξίδι τῆς Γενέθης». Ἐνα μικρὸν ταξίδι ἀπὸ τὴ Ζυρίχη ὡς στὴ Γενέθην. Μὲ μεγάλα λόγια τῆς ἀλήθειας, λόγια ἐνὸς ἀληθινῶν Ἑυρωπαίου ἀνθρώπου, πρὸς γυρᾶει ὅ,τι ἔχει καλὸ ἢ γαλλικὴ καὶ ἢ γερμανικὴ ψυχὴ καὶ πρὸς πονεῖ φοβερά γιὰ τίς πνευματικὰς προστάτων ζημιὰς πρὸς προσέξῃσιν ὁ πόλεμος στὴν ἐυρωπαϊκὴν ἀνθρωπότητα.

Ἀπὸ τὰ ἄλλα πολλὰ ἔργα τοῦ ποιητῆ ὡς ἀναφέρουμε δώ τὴν ποιητικὴν τὸν συλλογὴν «Ἀσπρὸ καὶ κόκκινον». (Τὰ κορίτσιον, τρία διηγήματα, «Ἡ φιλενάδα μου Ἀνν», μίαν ἱστορίαν ἀπὸ τὸ Παρίσι, «Κοντὰ στὸ καμπαναριόν», δράμα, καὶ «Ὁ ξένος», μυθιστόρημα, τὸ πρῶτον τὸν περὶ ἔργον.

Ὁ Schickele γεννήθηκε στὰ 1883 στὸ Ὁμπερναίμ τῆς Ἀλσατίας. Χαρακτηριστικὸν γιὰ τὸν ποιητὴν εἶναι τὸ γεγονὸς δι, ὅταν εἶταν μαθητῆς τοῦ γυμνασίου τοῦ Στράσμπουργκ, τὸν ἀποβάλλανε ἀπὸ τὴν τελευταίαν τάξιν, γιὰ τὴν... φανερώθηκε ἀπὸ τότε ὡς συγγραφέας μὲ κάπως λεύτερες ἰδέας. Οἱ δασκάλοι, βλέπετε, παρτοῦ οἱ ἴδιοι, ἄμναλοι. Μολταῦτα ἄκουγε τὰ μαθήματα τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀργότερον ζοῦσε στὸ Παρίσι, καὶ τὴν ὥραν βρισκόμενον, ὅπως εἴπαμε καὶ παραπάνον, στὸ Βερολίνον.

Σὲ μίαν κατοπινὴν ἀνταπόκρισιν θὰ δώσουμε μερικὰ δείγματα ἀπὸ τὸ «Ταξίδι τῆς Γενέθης» καὶ ἀπὸ κατὰ ἄλλο ἔργον του.